Ф А 2.5-32-295

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фармацевтичний
Кафедра іноземних мов

ЛАТИНСЬКА МОВА

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

підготовки	**другого магістерського рівня**
галузі знань	**22 Охорона здоров'я**
спеціальності	**226 Фармація, промислова фармація**
освітньої програми	**Технологія фармацевтичних препаратів**

2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Латинська мова» спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» освітньої програми «Технологія фармацевтичних препаратів» для здобувачів вищої освіти **1 курсу (4,10д)**.

Розробники: Буданова Л.Г. - зав. кафедри іноземних мов, доктор педагогічних наук, професор; Томарєва Н.О. - викладач

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри іноземних мов

Протокол № 1 від «01» вересня 2021 року

Зав. кафедри проф. Ліана БУДАНОВА

Робоча програма схвалена на засіданні профільної методичної комісії соціально - гуманітарних дисциплін
Протокол № 1 від « 02» вересня 2021 року

Голова профільної комісії проф. Каріна ІВАНОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська
Статус дисципліни: Дисципліна «Латинська мова» є обов'язковою дисципліною.

Передумови вивчення навчальної дисципліни: Дисципліна «Латинська мова» є обов'язковою дисципліною, що вивчається з нульового рівня та базується на загальношкільній філологічній підготовці. Навчання з використанням навчально-методичного комплексу кафедри інтегрується з дисциплінами ботаніка, анатомія, фармакологія, аптечна технологія ліків, органічна хімія, фармацевтична хімія, фармакогнозія.
Предметом вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова» є фонетика, граматика та лексика латинської фармацевтичної термінології.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90 годин, 3 кредити ECTS.**

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни **«Латинська мова»** є:
- практична: формування у здобувачів вищої освіти мовленнєвих компетенцій та вміння застосовувати свої знання з латинської мови для здійснення перекладу спеціальних термінів, аналізу найменувань лікарських засобів, роботі з рецептурними прописами.
- освітня: формування у здобувачів вищої освіти розуміння суті мовних явищ; порівняння явищ іноземної мови з рідною мовою; оволодіння знаннями про античну культуру та історію, уміння працювати з інформаційними ресурсами професійного спрямування.
- розвиваюча: розвиток умінь застосовувати здобуті знання та навички у певній (професійній) ситуації мовлення на основі здійснення проблемно-пошукової діяльності; мовленнєвих здібностей; інтелектуальних і пізнавальних здібностей; готовності до самоосвіти за просунутими рівнями володіння іноземною мовою.
- виховна: виховання у здобувачів вищої освіти культури спілкування, яка прийнята в сучасному світі; ціннісних орієнтацій, почуттів та емоцій.
- соціальна: вміння спілкуватися і робити вагомий внесок у міжнародне середовище, що постійно змінюється.
- соціокультурна: досягати широкого розуміння важливих і різнопланових міжнародних соціокультурних проблем.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни **«Латинська мова»** є навчити компетенціям, які поділяються на:
-лінгвістичні: лексична, граматична, семантична, фонологічна, орфографічна, орфоепічна;
-соціолінгвістичні: лінгвістичні маркери соціальних стосунків, вирази народної мудрості
-прагматичні: дискурсивна та функціональна компетенція.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Латинська мова» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей:**

– **інтегральні:** Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук; формулювати судження; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової та не фахової аудиторії;

– **загальні:**

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 8. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися другою мовою.

ЗК 9. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК 10. Здатність до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді.

– фахові:

ФК 3. Здатність здійснювати діяльність з розробки і оформлення документації щодо чіткої визначеності технологічних процесів виробництва лікарських засобів відповідно до правил належних практик.

здатність спілкуватися іноземною мовою, як усно, так і письмово; володіти лексикою на теми пов'язані з професійною сферою діяльності; здатність впровадити професійну діяльність відповідно до потреб здоров'я, культурних цінностей та традицій населення України.

Інтегративні кінцеві *програмні результати навчання* (ПРН)**,** формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Латинська мова»

ПРН 2. Використовувати фахові знання для вирішення практичних ситуацій.

ПРН 4. Відслідковувати сучасні тенденції розвитку галузі, аналізу- вати професійну інформацію, приймати обґрунтовані рішення, набувати сучасні знання

ПРН 7. Використовувати здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ПРН 8. Використовувати здатність спілкуватися іноземною мовою, аналізувати тексти фахової спрямованості та перекладати іншомовні інформаційні джерела.

ПРН 9. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності

ПРН 12. Здійснювати пошук наукових джерел інформації, організовувати наукові дослідження на відповідному рівні та обробляти їх результати

ПРН 13. Використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	**Обсяг у годинах**					
	денна форма					
	усього	**у тому числі**				
		л	**п**	**сем**	**інд**	**с.р.**
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Фонетика латинської мови. Система дієслова. Іменники та прикметники І-ІІ відмін. Рецепт. Словотвір. Тривіальні назви лікарських засобів. Поняття про терміноелемент.						
Тема1. Загальні відомості про латинську мову. Значення латинської та давньогрецької мов для фармацевтичної та	3		1			2

медичної термінології. Фармацевтична термінологія, її склад та походження. Алфавіт. Правила вимови букв та буквосполучень. Поняття про довготу та короткість голосних. Правила наголошення.						
Тема 2. Граматичні категорії іменника. I відміна іменників. Грецькі іменники I відміни.	3		1			2
Тема 3. Неузгоджене означення. Прямий додаток. Модель назв настоянок, модель назв фармакогностичної сировини. Прийменники. Сполучники.	4		2			2
Тема 4. Граматичні категорії дієслова. Imperativus. Praesens indicativi activi et passivi. Conjunctivus activi et passivi.	4		2			2
Тема 5. Рецепт як документ. Частини рецепта. Граматична структура рецептурного рядка. Дві моделі рецептурного пропису. Додаткові надписи в рецепті.	4		2			2
Тема 6. Іменники II відміни. Особливості відмінювання іменників середнього роду. Грецькі іменники II відміни. Винятки щодо роду іменників II відміни. Авторизовані прописи.	4		2			2
Тема 7. Основні фармацевтичні поняття. Номенклатура лікарських засобів. Назви сировини рослинного і тваринного походження та продуктів первинної обробки, назви лікарських препаратів-витяжок із рослинної сировини.	4		2			2
Тема 8. Тривіальні назви лікарських препаратів. Способи творення тривіальних назв. Греко-латинські частотні відрізки у назвах препаратів.	3		1			2
Тема 9. Особливості номенклатури вітамінів та полівітамінних комбінованих препаратів, гормональних і ферментних препаратів.	3		1			2
Тема 10. Прикметник. Граматичні категорії прикметника. Визначення основи. Дві групи прикметників у латинській мові. Прикметники 1-ої групи (I-II відмін).	4		2			2

Алгоритм узгодження прикметників з іменниками. Основні моделі фармацевтичних термінів.						
Тема 11. Прикметники, що характеризують лікарські засоби за фармакологічною дією, основні суфікси прикметників I-II відмін. Дієприкметники минулого часу пасивного стану. Назви сироваток, вакцин і анатоксинів.	2		1			1
Контроль ЗМ 1	3		1			2
Разом за змістовим модулем 1	41		18			23
Змістовий модуль 2. Іменники та прикметники III відміни. Дієприкметники теперішнього часу дійсного стану. Хімічна номенклатура. Іменники IV-V відмін. Біноміальна ботанічна номенклатура латинською мовою. Ступені порівняння прикметників. Прислівник. Латинська номенклатура форм ліків. Скорочення в рецептах. Клінічна термінологія.						
Тема 12. Загальні відомості про іменники III відміни. Визначення роду, основи та типу відмінювання іменників III відміни. Іменники чоловічого та жіночого родів III відміни.	4		2			2
Тема 13. Іменники середнього роду III відміни. Особливості відмінювання грецьких рівноскладових іменників жіночого роду на -sis.	4		2			2
Тема 14. Прикметники III відміни. Загальна характеристика. Основні суфікси прикметників III відміни. Рецептурні вирази з прикметниками III відміни. Прикметники III відміни у ботанічних назвах та у назвах лікарських засобах. Дієприкметники теперішнього часу дійсного стану. Назви інгредієнтів складного рецепту.	4		2			2
Тема 15. Назви хімічних елементів. Назви кислот, оксидів та основ.	3		1			2
Тема 16. Назви солей. Назви кислотних та вуглеводневих радикалів. Назви складних ефірів. Грецькі числівникові префікси в хімічній номенклатурі.	3		1			2

Тема 17. Іменники IV відміни. Іменники V відміни. Особливості вживання іменника „species”.	3		2			1
Тема 18. Загальні відомості з ботанічної номенклатури. Граматичні моделі ботанічних назв. Назви лікарської рослинної сировини.	3		1			2
Тема 19. Назви ботанічних родин. Назви алкалоїдів та глікозидів.	2		1			1
Тема 20. Ступені порівняння прикметників. Неправильні ступені порівняння. Особливості вживання ступенів порівняння прикметників у ботанічній номенклатурі. Вживання відмінків при ступенях порівняння.	2		1			1
Тема 21. Прислівник. Творення прислівників. Ступені порівняння прислівників. Особливості вживання прислівників у фармацевтичній термінології. Найменування порошків за ступенем подрібнення. Числівники. Займенники. Спеціальні вирази з займенниками у фармацевтичній термінології.	2		1			1
Тема 22. Скорочення у рецептах. Найважливіші рецептурні скорочення.	3		2			1
Тема 23. Латинська номенклатура форм ліків: тверді, м’які та рідкі форми ліків. Номенклатура форм ліків у ДФУ.	3,5		1,5			2
Тема 24. Систематизація відомостей про прийменники.	1,5		0,5			1
Тема 25. Загальні відомості про медичну термінологію. Структура клінічних термінів. Найпоширеніші греко-латинські кореневі та кінцеві терміноелементи у клінічній термінології. Грецькі суфікси іменників. Греко-латинські дублети.	3		1			2
Контроль ЗМ 2	2		1			1
Разом за змістовим модулем 2	43		20			23

Підсумковий модульний контроль	6		2			4
Усього годин	90		40			50

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1.

Фонетика латинської мови. Система дієслова. Іменники та прикметники I-II відмін. Рецепт. Словотвір. Тривіальні назви лікарських засобів. Поняття про терміноелемент.

Тема 1. Загальні відомості про латинську мову. Значення латинської та давньогрецької мов для фармацевтичної та медичної термінології. Фармацевтична термінологія, її склад та походження. Алфавіт. Правила вимови букв та буквосполучень. Поняття про довготу та короткість голосних. Правила наголошення.

Тема 2. Граматичні категорії іменника. I відміна іменників. Грецькі іменники I відміни

Тема 3. Неузгоджене означення. Прямий додаток. Модель назв настоянок, модель назв фармакогностичної сировини. Прийменники. Сполучники

Тема 4. Граматичні категорії дієслова. Imperativus. Praesens indicativi activi et passivi. Conjunctivus activi et passivi

Тема 5. Рецепт як документ. Частини рецепта. Граматична структура рецептурного рядка. Дві моделі рецептурного пропису. Додаткові надписи в рецепті.

Тема 6. Іменники II відміни. Особливості відмінювання іменників середнього роду. Грецькі іменники II відміни. Винятки щодо роду іменників II відміни. Авторизовані прописи.

Тема 7. Основні фармацевтичні поняття. Номенклатура лікарських засобів. Назви сировини рослинного і тваринного походження та продуктів первинної обробки, назви лікарських препаратів-витяжок із рослинної сировини.

Тема 8. Тривіальні назви лікарських препаратів. Способи творення тривіальних назв. Греко-латинські частотні відрізки у назвах препаратів.

Тема 9. Особливості номенклатури вітамінів та полівітамінних комбінованих препаратів, гормональних і ферментних препаратів.

Тема 10. Прикметник. Граматичні категорії прикметника. Визначення основи. Дві групи прикметників у латинській мові. Прикметники 1-ої групи (I-II відмін). Алгоритм узгодження прикметників з іменниками. Основні моделі фармацевтичних термінів.

Тема 11. Прикметники, що характеризують лікарські засоби за фармакологічною дією, основні суфікси прикметників I-II відмін. Дієприкметники минулого часу пасивного стану. Назви сироваток, вакцин і анатоксинів

Змістовий модуль 2.

Іменники та прикметники III відміни. Дієприкметники теперішнього часу дійсного стану. Хімічна номенклатура. Іменники IV-V відмін. Біноміальна ботанічна номенклатура латинською мовою. Ступені порівняння прикметників. Прислівник. Латинська номенклатура форм ліків. Скорочення в рецептах. Клінічна термінологія.

Тема 12. Загальні відомості про іменники III відміни. Визначення роду, основи та типу відмінювання іменників III відміни. Іменники чоловічого та жіночого родів III відміни.

Тема 13. Іменники середнього роду III відміни. Особливості відмінювання грецьких рівноскладових іменників жіночого роду на -sis.

Тема 14. Прикметники III відміни. Загальна характеристика. Основні суфікси прикметників III відміни. Рецептурні вирази з прикметниками III відміни. Прикметники III відміни у ботанічних назвах та у назвах лікарських засобах. Дієприкметники теперішнього часу дійсного стану. Назви інгредієнтів складного рецепту.

Тема 15. Назви хімічних елементів. Назви кислот, оксидів та основ.

Тема 16. Назви солей. Назви кислотних та вуглеводневих радикалів. Назви складних ефірів. Грецькі числівникові префікси в хімічній номенклатурі.

Тема 17. Іменники IV відміни. Іменники V відміни. Особливості вживання іменника „species”.

Тема 18. Загальні відомості з ботанічної номенклатури. Граматичні моделі ботанічних назв. Назви лікарської рослинної сировини.
Тема 19. Назви ботанічних родин. Назви алкалоїдів та глікозидів.
Тема 20. Ступені порівняння прикметників. Неправильні ступені порівняння. Особливості вживання ступенів порівняння прикметників у ботанічній номенклатурі. Вживання відмінків при ступенях порівняння..
Тема 21. Прислівник. Творення прислівників. Ступені порівняння прислівників. Особливості вживання прислівників у фармацевтичній термінології. Найменування порошків за ступенем подрібнення. Числівники. Займенники. Спеціальні вирази з займенниками у фармацевтичній термінології.
Тема 22. Скорочення у рецептах. Найважливіші рецептурні скорочення.

Тема 23. Латинська номенклатура форм ліків: тверді, м'які та рідкі форми ліків. Номенклатура форм ліків у ДФУ.
Тема 24. Систематизація відомостей про прийменники.
Тема 25. Загальні відомості про медичну термінологію. Структура клінічних термінів. Найпоширеніші греко-латинські кореневі та кінцеві терміноелементи у клінічній термінології. Грецькі суфікси іменників. Греко-латинські дублети.
Підсумковий модульний контроль

6. Теми лекцій

(не передбачено робочим навчальним планом)

7. Теми семінарських занять

(не передбачено робочим навчальним планом)

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
	Модуль 1	
1.	**Тема1.** Загальні відомості про латинську мову. Алфавіт. Правила наголошення. Граматичні категорії іменника. І відміна іменників.	2
2.	**Тема 2**. Неузгоджене означення. Прямий додаток. Прийменники. Сполучники.	2
3.	**Тема 3.** Граматичні категорії дієслова. Imperativus. Praesens indicativi activi et passivi. Conjunctivus activi et passivi.	2
4.	**Тема 4.** Рецепт як документ. Частини рецепта. Граматична структура рецептурного рядка.	2
5.	**Тема 5.** Іменники ІІ відміни. Авторизовані прописи.	2
6.	**Тема 6.** Основні фармацевтичні поняття.	2
7.	**Тема 7.** Тривіальні назви лікарських препаратів. Греко-латинські частотні відрізки у назвах препаратів. Особливості номенклатури вітамінів та полівітамінних комбінованих препаратів, гормональних і ферментних препаратів.	2
8.	**Тема 8.** Прикметник. Прикметники 1-ої групи (І-ІІ відмін). Основні моделі фармацевтичних термінів.	2

9.	**Тема 9.** Дієприкметники минулого часу пасивного стану. Назви сироваток, вакцин і анатоксинів. Контроль ЗМ 1.	2
10.	**Тема 10.** Загальні відомості про іменники III відміни. Іменники чоловічого та жіночого родів III відміни.	2
11.	**Тема 11.** Іменники середнього роду III відміни.	2
12.	**Тема 12.** Прикметники III відміни. Дієприкметники теперішнього часу дійсного стану. Назви інгредієнтів складного рецепту.	2
13.	**Тема 13.** Назви хімічних елементів. Назви кислот, оксидів та основ. Назви солей. Назви кислотних та вуглеводневих радикалів. Назви складних ефірів. Грецькі числівникові префікси в хімічній номенклатурі.	2
14.	**Тема 14.** Іменники IV-V відмін.	2
15.	**Тема 15.** Загальні відомості з ботанічної номенклатури. Назви ботанічних родин. Назви алкалоїдів та глікозидів.	2
16.	**Тема 16.** Ступені порівняння прикметників. Прислівник. Найменування порошків за ступенем подрібнення. Числівники. Займенники.	2
17.	**Тема 17.** Скорочення у рецептах. Найважливіші рецептурні скорочення.	2
18.	**Тема 18.** Латинська номенклатура форм ліків. Систематизація відомостей про прийменники.	2
19.	**Тема 19.** Загальні відомості про медичну термінологію. Контроль ЗМ 1.	2
20.	**Підсумковий модульний контроль**	2
Разом		**40**

9. Теми лабораторних занять

(не передбачено робочим навчальним планом)

10. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
1.	Загальні відомості про латинську мову. Значення латинської та давньогрецької мов для фармацевтичної та медичної термінології. Фармацевтична термінологія, її склад та походження. Алфавіт. Правила вимови букв та буквосполучень. Поняття про довготу та короткість голосних. Правила наголошення.	2
2.	Граматичні категорії іменника. I відміна іменників. Грецькі іменники I відміни.	2
3.	Неузгоджене означення. Прямий додаток. Модель назв настоянок, модель назв фармакогностичної сировини. Прийменники. Сполучники.	2
4.	Граматичні категорії дієслова. Imperativus. Praesens indicativi activi et passivi. Conjunctivus activi et passivi.	2

5.	Рецепт як документ. Частини рецепта. Граматична структура рецептурного рядка. Дві моделі рецептурного пропису. Додаткові надписи в рецепті.	2
6.	Іменники II відміни. Особливості відмінювання іменників середнього роду. Грецькі іменники II відміни. Винятки щодо роду іменників II відміни. Авторизовані прописи.	2
7.	Основні фармацевтичні поняття. Номенклатура лікарських засобів. Назви сировини рослинного і тваринного походження та продуктів первинної обробки, назви лікарських препаратів-витяжок із рослинної сировини.	2
8.	Тривіальні назви лікарських препаратів. Способи творення тривіальних назв. Греко-латинські частотні відрізки у назвах препаратів.	2
9.	Особливості номенклатури вітамінів та полівітамінних комбінованих препаратів, гормональних і ферментних препаратів.	2
10.	Прикметник. Граматичні категорії прикметника. Визначення основи. Дві групи прикметників у латинській мові. Прикметники 1-ої групи (I-II відмін). Алгоритм узгодження прикметників з іменниками. Основні моделі фармацевтичних термінів.	2
11.	Прикметники, що характеризують лікарські засоби за фармакологічною дією, основні суфікси прикметників I-II відмін. Дієприкметники минулого часу пасивного стану. Назви сироваток, вакцин і анатоксинів. Підготовка до ЗМ1.	3
12.	Загальні відомості про іменники III відміни. Визначення роду, основи та типу відмінювання іменників III відміни. Іменники чоловічого та жіночого родів III відміни.	2
13.	Іменники середнього роду III відміни. Особливості відмінювання грецьких рівноскладових іменників жіночого роду на -sis.	2
14.	Прикметники III відміни. Загальна характеристика. Основні суфікси прикметників III відміни. Рецептурні вирази з прикметниками III відміни. Прикметники III відміни у ботанічних назвах та у назвах лікарських засобах. Дієприкметники теперішнього часу дійсного стану. Назви інгредієнтів складного рецепту.	2
15.	Назви хімічних елементів. Назви кислот, оксидів та основ.	2
16.	Назви солей. Назви кислотних та вуглеводневих радикалів. Назви складних ефірів. Грецькі числівникові префікси в хімічній номенклатурі.	2
17.	Іменники IV відміни. Іменники V відміни. Особливості вживання іменника „species”.	1
18.	Загальні відомості з ботанічної номенклатури. Граматичні моделі ботанічних назв. Назви лікарської рослинної сировини. Назви ботанічних родин. Назви алкалоїдів та глікозидів.	2
19.	Ступені порівняння прикметників. Неправильні ступені порівняння. Особливості вживання ступенів порівняння прикметників у ботанічній номенклатурі. Вживання відмінків при ступенях порівняння. Прислівник. Творення прислівників. Ступені порівняння прислівників. Особливості вживання прислівників у фармацевтичній термінології. Найменування порошків за ступенем подрібнення. Числівники. Займенники. Спеціальні вирази з займенниками у фармацевтичній термінології.	2
20.	Скорочення у рецептах. Найважливіші рецептурні скорочення.	1

21.	Латинська номенклатура форм ліків: тверді, м'які та рідкі форми ліків. Номенклатура форм ліків у ДФУ.	2
22.	Систематизація відомостей про прийменники.	1
23.	Загальні відомості про медичну термінологію. Структура клінічних термінів. Найпоширеніші греко-латинські кореневі та кінцеві терміноелементи у клінічній термінології. Грецькі суфікси іменників. Греко-латинські дублети. Підготовка до ЗМ2.	4
24.	Підготовка до підсумкового контролю	4
	Усього годин	**50**

11. Завдання для самостійної роботи

Завдання для самостійної **аудиторної роботи** здобувачів вищої освіти, які навчають комунікативним компетенція, можна узагальнити у наступному вигляді:
- виконайте письмові вправи,
-дайте відповіді на запитання до теми
-напишіть лексичний диктант

Завдання для самостійної **позааудиторної роботи** здобувачів вищої освіти:
- виконайте письмові вправи,
- вивчіть напам'ять лексику з теми,
- пройдіть тест з теми
- прочитайте самостійно рекомендовану літературу при підготовці до занять,
- напишіть науково-дослідну роботу, за темою відображеною у плані,
- зробить виступ на конференціях, у гуртках СНТ,

Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти та вибір оптимальних форм та методів її організації спонукає до отримування навчальної інформації з різноманітних джерел, починаючи з друкованих видань й до Internet ресурсів, формує навички самостійного планування і організації власного навчального процесу, що забезпечує перехід до самоосвіти після завершення навчання у ВНЗ.

12. Індивідуальні завдання
(не передбачено робочим навчальним планом)

13. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного модуля (залікового кредиту) – **100,** в тому числі за поточну навчальну діяльність – **60** балів, за результатами модульного підсумкового контролю – **40** балів.

Під час практичних занять здійснюється **поточний контроль (**засвоєння теми), та **контроль змістових модулів (КЗМ)**.

Таблиця нарахування балів поточного контроля на практичному занятті з дисципліни «Латинська мова»

№ з/п	**Тема заняття**	**Система оцінювання знань, бали**	
		min	**max**

1	Тема 1. Загальні відомості про латинську мову. Значення латинської та давньогрецької мов для фармацевтичної та медичної термінології. Фармацевтична термінологія, її склад та походження. Алфавіт. Правила вимови букв та буквосполучень. Поняття про довготу та короткість голосних. Правила наголошення. Граматичні категорії іменника. І відміна іменників. Грецькі іменники І відміни.	1	1
2	Тема 2. Неузгоджене означення. Прямий додаток. Модель назв настоянок, модель назв фармакогностичної сировини. Прийменники. Сполучники.	1,5	2,5
3	Тема 3. Граматичні категорії дієслова. Imperativus. Praesens indicativi activi et passivi. Conjunctivus activi et passivi.	1,5	2,5
4	Тема 4. Рецепт як документ. Частини рецепта. Граматична структура рецептурного рядка. Дві моделі рецептурного пропису. Додаткові надписи в рецепті.	1,5	2,5
5	Тема 5. Іменники ІІ відміни. Особливості відмінювання іменників середнього роду. Грецькі іменники ІІ відміни. Винятки щодо роду іменників ІІ відміни. Авторизовані прописи.	1,5	2,5
6	Тема 6. Основні фармацевтичні поняття**.** Номенклатура лікарських засобів. Назви сировини рослинного і тваринного походження та продуктів первинної обробки, назви лікарських препаратів-витяжок із рослинної сировини.	1,5	2,5
7	Тема 7. Тривіальні назви лікарських препаратів. Способи творення тривіальних назв. Греко-латинські частотні відрізки у назвах препаратів. Особливості номенклатури вітамінів та полівітамінних комбінованих препаратів, гормональних і ферментних препаратів.	1,5	2,5
8	Тема 8. Прикметник. Граматичні категорії прикметника. Визначення основи. Дві групи прикметників у латинській мові. Прикметники 1-ої групи (І-ІІ відмін). Алгоритм узгодження прикметників з іменниками. Основні моделі фармацевтичних термінів.	1,5	2,5
9	Тема 9. Прикметники, що характеризують лікарські засоби за фармакологічною дією, основні суфікси прикметників І-ІІ відмін. Дієприкметники минулого часу пасивного стану. Назви сироваток, вакцин і анатоксинів.	1,5	2,5
	Контроль змістового модуля 1.	4	7
10	Тема 10. Загальні відомості про іменники ІІІ відміни. Визначення роду, основи та типу відмінювання іменників ІІІ відміни. Іменники чоловічого та жіночого родів ІІІ відміни.	1,5	2,5
11	Тема 11. Іменники середнього роду ІІІ відміни. Особливості відмінювання грецьких рівноскладових іменників жіночого роду на ***-sis***.	1,5	2,5
12	Тема 12. Прикметники ІІІ відміни. Загальна характеристика. Основні суфікси прикметників ІІІ відміни. Рецептурні вирази з прикметниками ІІІ відміни. Прикметники ІІІ відміни у ботанічних назвах та у назвах лікарських засобах. Дієприкметники теперішнього часу дійсного стану. Назви інгредієнтів складного рецепту.	1,5	2,5
13	Тема 13. Назви хімічних елементів. Назви кислот, оксидів та основ. Назви солей. Назви кислотних та вуглеводневих радикалів. Назви складних ефірів. Грецькі числівникові префікси в хімічній номенклатурі.	1,5	2,5
14	Тема 14. Іменники IV відміни. Іменники V відміни. Особливості вживання іменника „species”.	1,5	2,5
15	Тема 15. Загальні відомості з ботанічної номенклатури. Граматичні моделі ботанічних назв. Назви лікарської рослинної сировини. Назви ботанічних родин. Назви алкалоїдів та глікозидів.	1,5	2,5

16	Тема 16. Ступені порівняння прикметників. Неправильні ступені порівняння. Особливості вживання ступенів порівняння прикметників у ботанічній номенклатурі. Вживання відмінків при ступенях порівняння. Прислівник. Творення прислівників. Ступені порівняння прислівників. Особливості вживання прислівників у фармацевтичній термінології. Найменування порошків за ступенем подрібнення. Числівники. Займенники. Спеціальні вирази з займенниками у фармацевтичній термінології.	1,5	2,5
17	Тема 17. Скорочення у рецептах. Найважливіші рецептурні скорочення.	1,5	2,5
18	Тема 18. Латинська номенклатура форм ліків: тверді, м'які та рідкі форми ліків. Номенклатура форм ліків у ДФУ.	1,5	2,5
19	Тема 19. Загальні відомості про медичну термінологію. Структура клінічних термінів. Найпоширеніші греко-латинські кореневі та кінцеві терміноелементи у клінічній термінології. Грецькі суфікси іменників. Греко-латинські дублети. Систематизація відомостей про прийменники.	1,5	2,5
20	Контроль змістового модуля 2.	4	7
21	**Підсумковий модульний контроль**	24	40
	РАЗОМ ЗА ВИВЧЕННЯ МОДУЛЯ	**60**	**100**

Критерії оцінювання та розрахунок кількості балів за поточний контроль та КЗМ

Оцінка	Кількість балів
«5А»	54-60
«4В»	49-53,5
«4С»	44,5-48,5
«3D»	38,5-44
«3Е»	36-38

«5А» ставиться студенту, який на відмінному рівні знає основи граматики латинської мови; моделі рецептурних прописів, їх граматичну структуру, головні рецептурні фрази, додаткові написи в рецепті, рецептурні скорочення; принципи утворення назв в хімічній (найменувань кислот, оксидів, солей, складних ефірів) та фармакогностичній номенклатурах, в номенклатурі лікарських препаратів; володіє на рівні довгострокової пам'яті лексичним мінімумом (1000 лексичних одиниць) та набором головних греко-латинських словотвірних елементів;
вміє: читати і писати терміни латинською мовою; перекладати з української латинською мовою і з латинської українською мовою терміни та рецепти будь-якої складності; виписувати рецепти латинською мовою; розшифровувати рецепти, написані латинською мовою у скороченні; писати латинські найменування лікарських засобів та роз'яснювати значення головних терміноелементів;
«4В» ставиться студенту, який на високому рівні знає основи граматики латинської мови; моделі рецептурних прописів, їх граматичну структуру, головні рецептурні фрази, додаткові написи в рецепті, рецептурні скорочення; принципи утворення назв в хімічній та фармакогностичній номенклатурах, володіє на рівні довгострокової пам'яті мінімумом (800-1000 лексичних одиниць) та набором головних греко-латинських словотвірних елементів;
вміє: читати і писати терміни латинською мовою; перекладати з української латинською мовою і з латинської українською мовою терміни та рецепти будь-якої складності; виписувати рецепти латинською мовою; розшифровувати рецепти, написані латинською мовою у

скороченні; писати латинські найменування лікарських засобів та роз'яснювати значення головних терміноелементів;

«4С» ставиться студенту, який на непоганому рівні знає основи граматики латинської мови; моделі рецептурних прописів, їх граматичну структуру, головні рецептурні фрази, додаткові написи в рецепті, рецептурні скорочення; принципи утворення назв в хімічній та фармакогностичній номенклатурах, володіє на рівні довгострокової пам'яті мінімумом (700-800 лексичних одиниць) та набором головних греко-латинських словотвірних елементів; вміє: читати і писати терміни латинською мовою; з незначними помилками перекладати з української латинською мовою і з латинської українською мовою терміни та рецепти; з незначними помилками виписувати рецепти латинською мовою; розшифровувати рецепти, написані латинською мовою у скороченні; писати латинські найменування лікарських засобів та роз'яснювати значення головних терміноелементів;

«3D» ставиться студенту, який на середньому рівні знає основи граматики латинської мови; моделі рецептурних прописів, їх граматичну структуру, головні рецептурні фрази, додаткові написи в рецепті, рецептурні скорочення; принципи утворення назв в хімічній та фармакогностичній номенклатурах, володіє на рівні довгострокової пам'яті мінімумом (400-700 лексичних одиниць) та набором головних греко-латинських словотвірних елементів; вміє читати і писати терміни латинською мовою, але допускає значні помилки; вміє перекладати з української латинською мовою і з латинської українською мовою терміни та рецепти, хоча припускається значної кількості помилок; вміє виписувати рецепти латинською мовою невисокого рівня складності; розшифровувати рецепти, написані латинською мовою у скороченні; писати прості латинські найменування лікарських засобів та роз'яснювати значення базових терміноелементів;

«3Е» ставиться студенту, який на мінімальному рівні знає основи граматики латинської мови; моделі рецептурних прописів, основні рецептурні фрази та рецептурні скорочення; володіє на рівні довгострокової пам'яті мінімумом (до 400 лексичних одиниць) та набором деяких греко-латинських словотвірних елементів; вміє читати і писати терміни латинською мовою, але допускає велику кількість помилок; вміє перекладати з української латинською мовою і з латинської українською мовою окремі терміни та рецепти, хоча припускається значної кількості помилок; писати прості латинські найменування лікарських засобів та роз'яснювати значення базових терміноелементів;

Критерії оцінювання та розрахунок кількості балів підсумкового контролю

Підсумковий контроль засвоєння здійснюється наприкінці завершення вивчення дисципліни на підсумкових контрольних заняттях. Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенні вивчення курсу на останньому практичному занятті.

Форма контролю письмова. Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо здобувач отримав: мінімальна кількість - 24 бали, максимальна кількість – 40 балів.

Письмова підсумкова модульна робота складається з 4 завдань. Критерії підсумкового модульного контролю:

I. Переклад 10 виразів. Кожен по 2 бали. Разом 10 × 2 = 20 балів. Кожна орфографічна помилка -0,5 бала.

II. Перекласти рецепт латинською мовою, записати його повністю та в скороченні. Разом 1 × 5 = 5 балів. Невірно оформлений рецепт, орфографічна помилка – 0,5 бала.

III. Написати рецепт без скорочень, перекласти його українською мовою. Разом 1 × 5 = 5 балів. Невірно оформлений рецепт, орфографічна помилка – 0,5 бала.

IV. Написати 10 назв препаратів латиною, виділити терміноелементи та вказати їх значення. Кожен по 0,5 балів. Разом 10 × 0,5 = 5 балів. Невірне написання, значення терміноелемента відсутнє – 0,5 бала.

V. Утворити 10 термінів із вказаних терміноелементів. Кожен по 0,5 балів. Разом 10 × 0,5 = 5 балів. Невірне написання, значення терміноелемента відсутнє – 0,5 бала.

24 бали - здобувач виконав роботу не в повному обсязі, але засвоїв основні поняття курсу.

40 балів - здобувач засвоїв за курсом теоретичний матеріал в повному обсязі, демонструє здатність до самостійного мислення.

Для здобувачів вищої освіти, які хочуть підвищити оцінку з дисципліни після закінчення її вивчення, навчальним планом передбачено термін для перескладання.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
82-89	**B**	добре	
74-81	**C**		
64-73	**D**	задовільно	
60-63	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Схема нарахування та розподіл балів Модуль 1

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий модульний контроль (**залік**)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			
Т 1	Т 2 – Т9	ЗМ1	Т 10 - Т 19	ЗМ2	40	100
1	20	7	25	7		

14. **Форми поточного та підсумкового контролю успішності навчання**

Поточний та **проміжний контроль** виконується у таких **формах:** фронтальне та індивідуальне опитування, комп'ютерні тести, індивідуальні письмові завдання, презентація, письмові контрольні роботи, контроль практичних навичок, розв'язування ситуативних задач; групова дискусія, контрольне читання і переклад.

Підсумковий контроль засвоєння здійснюється наприкінці завершення вивчення дисципліни на підсумкових контрольних заняттях. Він здійснюється за допомогою написання підсумкової модульної роботи.

Форма контролю **залік**.

15. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма
2. Робоча програма
3. Силабус дисципліни
4. Календарно-тематичний план лекцій
5. Календарно-тематичний план практичних занять
6. Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів вищої освіти
7. Перелік практичних навичок, що відпрацьовуються у тренінгових класах

8. Мультимедійні презентації лекцій
9. Збірник тестових завдань з дисципліни
10. Пакет білетів для контролю засвоєння змістових модулів
11. Пакет білетів для ПМК
12. Методичні вказівки з навчальної дисципліни для викладачів
13. Методичні рекомендації до практичних занять
14. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни
15. Методичні рекомендації з підготовки до ПМК

16. Рекомендована література

Основна

1. Світлична Є.І. Латинська мова: підруч. для студ. вищ. навч. закл. – 3-є вид., випр. та доп. / Є.І. Світлична, І.О. Толок. – Харків.: НФаУ: Золоті сторінки, 2014. – 432 с.
2. Світлична Є.І., Базарова В.І., Фель О.Л., Томарєва Н.О. «Вивчаємо латину»: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. спец. «Фармація, промислова фармація» освітньої програми «Технології фармацевтичних препаратів». – Х., 2019. – 116 с.
3. Світлична Є.І., Толок І.О. Фармацевтична латина. Питання та завдання. (Навчальний посібник для самостійної роботи студентів). – Х., НФаУ, 2013. – 70 с.

Допоміжна

1. Светличная Е.И., Толок И.А. Этимологический словарь латинских ботанических названий лекарственных растений. – Харьков: Изд-во НФаУ: Золотые страницы, 2003. – 288 с.
2. Світлична Є.І. Фармацевтична термінологія. Terminologia pharmaceutica polyglotta: Багатомовний словник для студентів вищих навчальних закладів / Є.І. Світлична, В.І. Базарова, О.О. Волобуєва, А.А. Берестова, М.Ю. Половнікова; Під заг.ред. Є.І. Світличної. – Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2004. – 256 с.
3. Світлична Є.І., Фель О.Л. Латинська термінологія в косметології та аромалогії: Навчальний посібник для студентів вищих фармацевтичних навчальних закладів спеціальності “Технологія парфумерно-косметичних засобів”. – Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2004. – 56 с.
4. Світлична Є.І., Базарова В.І., Жук Л.Г. Клінічна термінологія. – Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2006. – 168 с.
5. Смольська Л.Ю. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології: підручник / Л.Ю. Смольська, В.Г. Синиця, Дз.Ю. Коваль-Гнатів та ін.; за ред. Л.Ю. Смольської. – К.: ВСВ «Медицина», 2016. – 352 с.

17. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. https://pharmel.kharkiv.edu/moodle/course/view.php?id=137 На сайті представлені методичні матеріали для навчання та тестові завдання.

2. Сайт кафедри іноземних мов НФаУ http://inyaz.nuph.edu.ua
3. https://www.youtube.com/playlist?list=PLEE440D6A8DCBA478 на сайті представлені відеоуроки з латинської мови.